

Τίτελé lírũ κε Ρῶλι uu Korēnti pikó n wóï

Lελεε rítelé ntí kέmεε ní we

Καί νε rítelé φοί κεwῶλε-με n κpíιμε, Korēnti pikó ápi kómεινε. Lε nnya κε Ρῶλι uu πι wῶlu uké πι nyíσε ρε uripῶ ye νε πι caailenle.

Lε κε ifaaci iyē ü n kériinεlε ye nni:

1. Ρῶλι ye lε kuu Yeesu Kirisi itumε n le nkó símisi. Likεi lise kuú νε n náasi yee ρε uké mῆpá yei tíyεσε piké Sáa Uléécaα νε Yeesu Kirisi ceri. Iwe νε ncῶη ye keméé piyεle, amá níniηε kuú νε mῆpá yo kahari (1-7).
2. Ρῶλι ye Kirisi pikó pεε Korēnti-i ní we piσε ρε piké kefa keσε νε Yerusalem pikó pεε íwe m má he. Lε κε picῶ api meγá m má, liké pε kai m párlē yoriye. Ayu nyee pilénaane kari yé n fe ari Yeesu Kirisi nnya m má kecáá kemúné ró hele (8-9).
3. Ρῶλι ye nyíσε ρε u alari máλε uké pitumε nῶmε mεwai νε pinnῶsimé kési (10-13).

Iyáhaα

¹ Née Ρῶλι ye Uléécaα mela kέmεε Kirisi Yeesu utumε m pansε, νε urómáρεcῶ Timotee. Uléécaα icápine yeε Korēnti-i ní we νε Uléécaα pikó picῶ nnéi pεε Akayii ketē nnéi kecáá ní we kari rítelé ntí wólu.
² Urósáα Uléécaα νε Upíiμα Yeesu Kirisi piké ípεelεε nó nyíσε api kῶ nkíηniηε nó he.

Ρῶλι ye Uléécaα pῶθησε

³ Tō Uléécāa pakarē. Uyēē Urópīima Yeesu Kirisi usāa. Uyēē íwē rō n tē uu kō nḗpá yo kēmēē arókīn nīnjukuse. ⁴ Uyēē ye ntócōn nḗí kēmēē arókīn nīnjukuse uu rē tóké ye kō fe tóké pēpēē ncōn mpehē mpehē kēmēē nī we akó nīnjukuse yarē ke uyē uu arókó n nīnjukuse mēcō. ⁵ Ai linyine nnya, tō Kirisi íwē iyē icō meyā lele. Limēcō ke Uléécāa uú ne Kirisi tikine uké ne arókīn meyā nīnjukuse. ⁶ Mḗpá tōn íwē n le, tō i lele rē Uléécāa uké ne tō ritiki uké ne nōanékīn nīnjukuse uké kō nōanēyu lō. Uléécāa un ye arókīn n nīnjukuse, u lalē nāké nkīnīnīe yē nāké ye ne fe nāké ne merócō íwē iyē icō kēmēē n kahari. ⁷ Lē nnya, tō ne nō tálēnle meyíkīyiki. Li we rē tō pinyuwe mǎálenle n̄sōne rē kani nḗí rōwē icō n le, Uléécāa ye nōanékīn nīnjukuse ne yarē kuu arókó n nīnjukuse mēcō.

⁸ Pimáreco, tō lalē ani ceri rē tō Asii ketē kēmēē íwē píima lile. Háí irótisi íí ne tene, ai rō feriyē ari pēē m músu rē ári yé pēē nfáa rikpá. ⁹ Amá tō ne pēē meyíkīyiki nkḗo kukpáhá pikómē masile ari ntókḗo yósu. Li lē wale rē ári kape ye ne merócōire n tálē, amá tóké ye ne Uléécāa ye ye pikḗo kēmēē pīsoi n yukuse n tálē. ¹⁰ Uyēē nkḗo mmē kēmēē rō lése, uyēē kō pilése rō kpáne. Meyíkīyiki karí ne u tálē te u yé kō pilése tō rikpá. ¹¹ Nō ne kō keyómē yáásile nōn ne likēmēē rō lēni. Pīsoi meyā ne kerócáá keyómē yáásile, Uléécāa un lē nnya rō kpálē. Lē nnya ke pīsoi meyā api sōnti piké tō nnya kō Uléécāa pōnēse.

Pḗoli ye lē kuu n̄ la uké wa conse

¹² Lēlē rikókōri rō n̄ we ye nḗí: Ari n̄ka kerófa-i ne merócōire cési. Kēcōire ne kēfa kēse ne aseī nyēē Uléécāa kēmēē n léeri karí ne nḗpá úye inipēē-i

pirókēi wa, aí ne tósu nókenémēē. Uléécāa kēmēē kai léeri, aí sisoipipi mēwéesēsōhō-i kai léeri. Uléécāa kēfa kuú ne ró n fénne kēmēē kai léeri. ¹³ Ai liféé linyinē kam nó wólū, lē kani nní n kēéni nōn kómēi memáá. Ne kō tálē te nó kam ani rísōne pikómē kprá ne kētō-pō rē ¹⁴ kukéri kukéri ηmanē kani nēni kómēi. Nō nyulē rē Urópīima Yeesu un píyēi m pēēmē, li yé tō nnya rikókōri nó wa yarē kai kō nó nnya rikókōri tó n wainē. ¹⁵⁻¹⁶ Lē kamí ne tálē nnya kamí pēé la rē nen Masetuwaani n tósu, ké nó rilóólú. Nen kō Masetuwaani n leeri, am kō nókenémēē pitíki kprá am lisōne melírū nó hē. Kei kani yé pēé ne mprá yo né lē amí ne Yutee ketē sí. ¹⁷ Yarē méwoo kam kemúnjé kē wa, nēē íyē? Nēē kam m maa rē né lē wa, kesoiipipi memúnjé kam lē musí nen kēyu ne kepire sōnē? ¹⁸ Ne Unéléécāa, nsímé mmē kari meséere nó n yóólē rín kēyu ne kepire nkó. ¹⁹ Li we rē Uléécāa Kepipi Yeesu Kirisi nsímé ke tó ne Silasi ne Timotee ari nókenémēē rin-yóó rín kēyu ne kepire nkó. Asei ase kuu má, nye nyēē "εεε". ²⁰ Yeesu yēē mēsei lē ke Uléécāa uu m maa rē "εεε" u yé ró wa. Yeesu uyē kari yē kō ne ritiki ari ne Uléécāa ríyu waisē rē "εεε" u lē kuu ró m ma wa. ²¹ Uléécāa uyēē tíyēsēlē te tó ne nnó tóké tó ne Kirisi kupénēcō kēmēē inínjī kari. Uricurū yēē ró lése uu ukuwéé-mē yekei. ²² U nwóí keróccáá wale uu Nfáasōne kerómēē wai uké ne ró nyíse rē u lisōne ne ró ménle. ²³ Uléécāa yē nyánile! In te ne kiraasele, uké linyinē né wa. Am la ké nó m pekēsi nnya kām nókenémēē Korēnti-i pēepō. ²⁴ Ai rínanē karí ne nó wai rē ani ne kēfa tēnē. Nō nfatēne kēmēē inínjī piwai máálenle rísōne. Amá tō la rē tó ne nnó tóké kesē n

keisi liké mpóðnarē nó n heelē.

2

¹ Am la ké nóanépóð caaise nnya kam tihó re ám nókenémee peepone. ² Néen nkpéni nóanépóð n caaise, wóo yé pee n̄ memáá n̄ tipóð larukuse, insá nó mpí apóð kam n caaise? ³ Lē nnya kam títelé tē lē nó wói re nen píyei n tuipó, ám kapē nó mpí, nóo yé pee rinépóð n larukuse kέmee meníηe mpóðcaai yē. Ai céreise re ne ye nen mpóðnarē m má, li ye kó nónnénéí mmú n láárúle. ⁴ Ncósη píima kέmee kamí peé we lin kewuu-i né mulú, nen meyikíyiki ténì aní ne rítelé tē nó wólu. Amá ám nó wói re nóanépóð aké caai, ne nó wói re ani ceri re ám kusa nó la.

Piké uwaikópeká akópe sárei

⁵ Asei kecáá in te unyine ye pisoi apóð caaise, ái nē kuu wa, amá nónnénéí apóð kuu caaise. Am kapē ne rinnákíise nnya, né re nómenéyá apóð kuu caaise. ⁶ Lē ke nómenéyá ani nní u rincóise ye ne u piye. ⁷ Li nkpéni tu re nóké lē u sárei, ani urikīη niηukuse, mpóðcaai píima nnyine rīn kapē ne rī ka nké u n lóise nnya. ⁸ Lē nnya kam nó welu re ani n wai liké n nyíselē te nō u lalē. ⁹ Lē nnya kam títelé tē nó rī wói yee re ne peé lalē kέ nó peē kέ yē te nō nípá yo kέmee ripakare má nēe áni má. ¹⁰ Nōn úye uakópe n sárei, nē ne kó liute sáreile. In te nē ne nnyine má kέ unyine sárei, ne nó nnya liute pisárei masile yarē kai Kirisi kέmee m pise. ¹¹ Ne lē wa re Setani úu kapē ne ncée n yē uké ró feriyē nnya. Li we re tō umela kuú ne n náási rīsōne nyule.

Lelē Turowaasi-pō Pōoli ripóð n caaise

¹² Kumúnjé kpε-i kam Turowaasi-pə Kirisi Nsímé Kεcire piyóó ní hápə, Upíima ye ncée né tápilele re ké pinékei wa. ¹³ Mπά ne lē, tinéπόο ye pεε caailenle, kám unémárecə Tiiti n yé nnya. Am pεε Turowaasi pikó-i yisi am Masetuwaani ketē sí.

Yeesu Kirisi yεε ye tíyεε kari ye feriyε

¹⁴ Uléécαα yεε ipakare te, uyεε tíyεselē kari Yeesu kupénecə kémεε mesére feriyelē tən menáηε-naηε nnəη sónε. Tó kuu ye ne ritiki pisoι apí ne mπά yei Kirisi ceru yare tulaali kpáhákóó kapi fō. ¹⁵ Tə Kirisi utulaali le Uléécαα keyu-i ne pē ke Uléécαα uu n lə ne pεpεε mpəlecee n tíkilē kémεε. ¹⁶ Tulaali uyεε pεpεε nní mpəlecee n tíkilē kecáá kukpáhá kunyine mále, kpεε ye usoi ní kpu. Amá ku pē ayu ke Uléécαα uu nní n lə kecáá kukpáhá kunyine le kpεε ye nfáa n he. Lē nnya, wóo kεcire yεε tulaalē te u yé lipikεi pē wa? ¹⁷ Tó, ári picə meyā pεε Uléécαα nsímé ne n kpéense mecə we. Amá Uléécαα yεε tó tumme tən urinyiri ne aseí uinipεε-i símisi tó ne Kirisi kupénecə kémεε.

3

Nkómεine fale kémεε pikeikó kecáá nsímé

¹ Nə nkpeni nyáni yare merócire kari nó nyíse, née íye? Née yare ke picə api ye n wa mecə li kə tó pise re piké rítelé kerócáá wói təké nó nyíse nəké kelene ró céri? Née li pise re nóóké rítelé kerócáá wói təké picə nyíse piké kelene ró céri? ² Nórincúruu, nóo rítelé ke Kirisi uu kerócáá n wói. Arókij kéméé kapi ri wəlaalē. Nó ke pisoι api ye ne ró céri. Pisoι nnéí yé fe api rítelé tē ceru api kə ri keeni. ³ Nóo aseí kecáá rítelé ke Kirisi uú ne pirókei rintiki uú

ne wolu. Ai kēwole meni menyine kapí ne ri woi, amá Nfáasone mee Ulééca kēmee n léeri kapí ne ri woi. Ai kō aparekráncúkú kecáá, amá sisoipipi akinj kēmee kari wólaalē.

⁴ Kari Kirisi ne rintíki tōn ne Ulééca tálē nnya kari lē símisi. ⁵ Ai re tō músu re tó fe ari ntónaηe cire ne linyine wai. Amá Ulééca ηmane yee ye tíyese kari ye fe ari li wai. ⁶ Uyee tíyese kari pansē nkómēine fale kēmee pikéikós. Ai isé wole-wole ke Ulééca uu nkómēine fale kēmee ró pālē, amá unfaa kuu ró pālē. Isé wole-wole yee ye ne nkpō ka, amá Nfáasone pō ne ye usoi nfáa hele.

⁷ Ulééca ye pree mēkēe-me aparekráncúkú kecáá uisé wóile umeyōpi amē pree likumúnē kpe-i n tēlu. Moisi keyu ye pree tēlule hái, Isirayēli pikós ápi ye pree fe piké u riwerii. Ai kō re mesere ke Ulééca meyoopi mē amē pēé we. In te isé yee ye ne nkpō ní ka yé fe ii lē nyíse re Ulééca meyoopi áme kusa piye, ⁸ íye ke Nfáasone mee ye nfáa n he pōó yé pree mese wa? ⁹ In te isé yee ye n tíyese Ulééca uu ne pisoi túhaane pinsímé nn kpi ye fe ii ró nyíse re Ulééca meyoopi áme kusa piye, íye ke Nfáasone mewai pōó yé pree mese wa? Ai n yé tíyesele ari pansē aseí pite Ulééca inipēe-ii? ¹⁰ Tó fe arí maa re tōn meyoopi mee pree mēkēe-me n tēlu metéi ye nkpēni kpule. Tōn pree mēkēe metéi ne neni mēkó m múnēisene, tó fe arí maa re neni mēkó ye me fele ái nkáripí. ¹¹ Aseí kecáá, in te lelee ái mesere ní we yé fe ai nyíse re Ulééca meyoopi áme kusa piye, íye ke lelee mesere ní we pōó yé pree mese wa?

¹² Tō ne meyíkíyiki tálenle ηmaa. Lē nnya karí ne tirópōó ne kefa keše símisi. ¹³ Tó, arí ye Moisi mecō

kenírīpi kényu yarii. U ye pɛɛ lɛ yariile rɛ Isirayɛɛli pikó ápi kapɛ yɛ lɛ kɛ meýóɔpi mee áme ye n nánjai amɛ ye meketɔ n tu. ¹⁴ Amá li pɛɛ kunísí pi ricɔɛ. Háí ne neni-me, pi ye pin nkómɛine kpure atelé n keeni, kenírīpi kesɛ keɛ ne kényu pi hilalenle, ápi fe piké ke lese. Ái líka nnya, Kirisi kupénecɔ kémɛɛ ηmane ke kenírīpi kɛ akɛ ye usoi keyu-i le. ¹⁵ Háí ne neni-me, pi ye pin Moisi Isé Atelé n keeni, kunísí kpɛɛ ne wele kun cɔlɛ. ¹⁶ Amá yarɛ kai n wólaalɛ tɛ úye yèè un píyei uncee rin-yá un Upíima-mɛ m pansɛɔ, kunísí yèè lele. ¹⁷ Upíima uyɛ kapi nté n tee yeɛ nní Nfáasɔne. Kei ke Upíima Nfaa nn rí we ke usoi uu ye ne uripɔɔ n we. ¹⁸ Lɛ nnya, tó mpí nnéi siyu-i ke kunísí áku nní rí cólɛ, Upíima meýóɔpi ye mesére ró télusele yarɛ kenípeenyáni kémɛɛ. Upíima ye ró panseserile táké kam táké ne menyíne u wa. Meýóɔpi ne metéi píima mee mesére rí taálɛ kémɛɛ kai lɛ wai.

4

Ari líka tu, amá Uléécaɔ ye pɛɛ umɛmá píima tó rimúitse

¹ Uléécaɔ yeɛ Unfanare kémɛɛ upikei ró pa. Lɛ nnya ke ikari íi ró tenelɛ. ² Tɔ piwahakei pɛɛ isei rí we kesile. Ari nnóme ne pirókɛi wai, ári kɔ Uléécaɔ nsímé kɛnjééselɛ. Amá tɔ nsímései yóólenle lin kpáiiɛ. Meróla mee rɛ nɔpá úye uké yɛ tɔ Uléécaɔ inipɛɛ-i aseɛ pite le. ³ In tɛ Nsímé Kɛcire kari n yóólɛ ye písoi kuɔmaha we, pɛpɛɛ m pɔlu knn kuɔmaha we. ⁴ Ke ketɛ nté uyóɔpi Setani uu inípeɛ pi rinhíla nnya, ápi pɛé ne nsímé mmɛ kɛfa tɛne. Úu ye ηmurɛi piké mmetéi mee n wariye yɛ. Metéi mɛ kéméé ke Kirisi meýóɔpi amɛ léemelɛ. Kirisi uyɛ

kémee kai Uléécaa léselē lin nyáni. ⁵ Ari yóólē te pīsoi piké tiróúruu n nyáni, amá Upiima Yeesu Kirisi kari kekpréē waiselē. Tó ye maa re tó ne Yeesu nnya nópínékéikó le. ⁶ Uléécaa yee mekēe-me ní maa re: "Metéi meké kuḡmaha-i ta" metéi cire mee arókinḡ kémee tapaalē. Uyee pēé lale uké tó rikpáiiise. Lē nnya kuu umeyōopi mee Kirisi keyu kémee n kpáiiilē tó céreise.

⁷ Tó we yare sipérétúhu kémee kapi lisone píima rimpólo. Ai pēé n nyiselē te ái tóo linyine tulaalē, amá Uléécaa nnaḡe mee linnéi wai. ⁸ Iwe nnyí nnéi ncōpuri yee ró kálaalē in tó nyíkilē, amá ái ró feriyē, ári nyu íye kari yé wa, amá ári pēe ripóo fóm te li piluke ró masile. ⁹ Pīsoi ye ró wéékuselenle, amá Uléécaa úu ró fóm. Keteni-i kari laanu, amá ári kpu. ¹⁰ Mesére kari Yeesu nnya nnpá yei nkpō heirente, Yeesu nfaa nké ne kerómee n nyiselē nnya. ¹¹ Tó nfáa mále, amá mesére kari Yeesu nnya nkpō heirente. Li nyíselenle re nnpá ton n kpu, unfaa ye irópinḡ-i wele mesére. ¹² Li nkpō tó risale nóké ne nfáa m má nnya.

¹³ Li Nléécaasimé ritelē-i wólaalē te: Ne ne kefa tenele nnya kam símisi! Kemúnḡe keḡe kē kari kesé nfatene kecáá má. Karí ne kefa n tenē nnya ke tóo kō símisi. ¹⁴ Tó meyíkíyiki nyule re Uléécaa yee Upiima Yeesu pikpōkpō kémee n yukuse yé kam uu kō umecō tó yukuse uu tíyese tó ne nnó ari Uléécaa kekúrí sí. ¹⁵ Nó nnya kari lē nnéi wai re Uléécaa uké nnpá yei meyá ne pīsoi kefa fénne piké u ceri, pīsoi pēe yé u m pōnēse piké kō ne kulúí n kpáriise pin umeyōopi taáselē nnya.

Iye ke usoi uu yé nfatene kéméé n we?

16 Lẽ nnya ke tirópoo ári ye pikai caai. Mpa irópiɛ nnaɛ mmú nn n teneri, nfáa ke Ulééca uu ró n he ye mpa keyáa kéye mpaɛ kpáselenle. 17 Lẽ nnya, neni mewee mmé-i iwe kari n le íi líka tu, íi ye kó nánai. I yé kam ii meýóopi píima menyine ró he meteneciré. 18 Ai lẽ kapi ye ne iníɛɛ n yé kecáa ke tóo músu. Lẽ kapi ye ne iníɛɛ n yé ái ye nánai, amá lẽ kápi ye ne iníɛɛ n yé pó ne liteneciré le.

5

1 Tó nyule re irópiɛ nnyí kémee kari nní ní we ye we yare kucání kunyine. Kun píyei n fori, Ulééca ye keyómecaa-pó kéyo kee yé mesére ní we ne ró mémpole. Ai písoi pɛe ke mɔ, amá Ulééca yee uricuruu ke mɔ. 2 Tó kó wele tɔn kucání kpɛ metene ñmɔpu, tɔn meýíkíyiki káipi tóké keróyo kee keyómecaa-pó ní we kémee lompó. 3 Asei kecáa, tɔn píyei keróyo ke-i n lompó, Ulééca úu ye meɛmane ró leɛpó. 4 Kumúnjé nkú nnéi kari nní irópiɛ nnyí kémee ní we, tó ñmɔpule yare ncɔni mee ró nyíkílɛ. Ai re tó lalɛ tóké irópiɛ nnyí kéméé le, amá tó wéésile tóké ipiɛ yee mesére ní we kémee lɔ, líké wa re lelee ye n kpu ye nfáa teneciré kémee lompó. 5 Ulééca yee tíyese re líké lẽ kerómee conse. U unfaa ró hele. Lelee nyíse re u kale uké lẽ kuu tó riñnyi ró pa.

6 Mesére kari ikari má. Tó nyule re kumúnjé nkú nnéi kémee kari nní irópiɛ nnyí kémee ní we, tó Upíima ketone ne ketaa wele. 7 Asei kecáa, nfatene karí ne sɔne, ái lẽ kari n nyáni nnya karí ne kefa tenelɛ. 8 Tó mesei ikari mále tɔn la tóké irópiɛ nnyí kémee le tóké Upíima kémee ketóne ha. 9 Lẽ nnya kari kó náási re mpa tɔn irópiɛ nnyí kémee n we

née tən ikeméé n le, irósoi iké ne u n sá. ¹⁰ Lē nnya kai pise re ntónéi mmú, mpa úye uké ha Kirisi uké ne u túhaane. In te úye ye lisone née likópe unfaa kémee wa, liute uu umewai ihéé yósu.

Kirisi ye tó ne Ulééca kecape nsímé nyóonse

¹¹ Tó nyule re li pise re piké ye Ulééca wuri. Lē nnya kari ημόόπυλῆ τε pisoι piké ntósímé ημυρεi. Ulééca ye ró nyule rísonē. Ne kó nyáni yare nó ne kó ró nyule rísonē. ¹² Ani kape n nyáni re merócíre kari kó pinyíse nó kpálē. Amá tó lalē nóké ncée yē nóké tó nnya rikókóri n wai. Lē kémee, nó ye nnyine yē ani ye ne pēpē ye lē ke inípeē ii ye n yé ne ríyu n wéési séése. Pē ápi ye lelee rikínj kémee ní we waise. ¹³ Tən isəhə n tori, tó ne Ulééca nkó ye mmē. Amá tó nó kémee ne ntóyukpáii nnéi wele. ¹⁴ Nla ke Kirisi uu ró ní nyíse ye tirókín-i wele ari ye pēé ne nsímé mmú ημυρεi re usoi use kóló yee pisoι nnéi kecáá kpu. Kuu nní ní kpu nnya, pisoι nnéi ye kpule. ¹⁵ U pisoι nnéi kecáá kpule re pēpē nfáa m má ápi kape kó ne piisoι n le yare pimékó cire-i kapí we. Amá Kirisi yee pikécáá ní kpu uu kó pikpəkpə kémee yisi nnya kapí we.

¹⁶ Lē nnya kári kó nkpéni úka nyáni yare kapi ye kesoimunjé ne n yé meco. Mpa karí pēe mekee Kirisi ne kesoimunjé kémee n nyu, ári kó nkpéni lē u nyu. ¹⁷ Uye ne Kirisi pin timpéne, liute ye pansēle lifále ke Ulééca uu n wa. Likpure ye tómpəle, lifále ai léeri. ¹⁸ Ulééca uyee ne Kirisi rintíki uú ne tó ne uricuruu kecape nsímé nyóonse kémee kai léeri. Uyee kó ró forii re tóké pisoι picə ne kam piké u ne pē kecape nsímé nyóonse. ¹⁹ Kirisi ke Ulééca uú ne ritiki uú ne uricuruu ne pisoι kecape nsímé nyóonse,

úu pimēwai kópe kpísi uké ne pikēi wa. U ró forii re táké pinyóonse pē nsímé riyóó. ²⁰ Lē nnya, Kirisi yee ró tumme re táké nté upikeikó pēe ne urinyiri n tū. Tó ke Ulééca uú ne nní tíkilē, ari ye pīsoi sélei re: Ani Kirisi rinyiri nnya ηmurei piké nó ne Ulééca kecōpe nsímé nyóonse. ²¹ Kirisi úu akópe áka má, amá uyē ke Ulééca uu arókópe cōnse. Uyē nnya ke Ulééca uu nkpéni ró kpíilē te asei pite.

6

¹ In lē, ke tó ne Ulééca ari nní kesé n keisi nnya, tó nó pise re áni kape tíye kefa ke Ulééca uú ne nó n fénne liké méwoo wa. ² Ulééca ye ma a re: Kai itunje n tu re ké íwe nó tē ne ne kutu nó ricole, ke keyáa ke n tu re ké nóanýu ló, ne nó comele. Lē nnya, ani kō te itunje yee nkpéni lē tu re Ulééca uké íwe nó tē, keyáa kee tu re uké nóanýu ló. ³ Ai tu re táké unyine ncée he uké fe uké pirókēi kémeé ró kési. Lē nnya kari ηmóópúlē te úka úu kape tó nnya Ulééca kupénecō kémeé loó. ⁴ Amá tó lalē pīsoi piké merówee ritiki piké kō yē te tó Ulééca pikeikó le ne kefa kesē. Lē nnya kari ncónη ne mpárí ne mpócaai kémeé merócíre múilē tōn kahari. ⁵ Pī ró káiile api hánesi, api pīsoi tálaanke re piké pitele ró wa. Pikei api ró pelu ari kō kunōnkū ne nkú finē. ⁶ Ari lē ke irósoi ii n kpáilē ne merónyuwe ne merócíre pimúlú ne merówai sōne ne Ulééca Nfaasōne ne lē kari ríla yíkíyiki m má ⁷ ne nsímései pīsimé ne Ulééca nnaηe kpísi arí ne nyíse re tó Ulééca pikeikó le. Asei likó lee irótōpilū kari ye ne uláarō rintíki ari ye kō ne merócíre tápisi.

⁸ Pinyine ye ríyu ró waisele, picō pin isei ró waise. Pinyine ye ró pakarentele, picō pin tó lámaankee. Pi ró nyánile yare pinóome in kō ne aseí kari símisi. ⁹ Pi waiē yare ápi ró nyu, pin kō ne ró nyu n̄sone. Pi ró nyánile yare tō kpuwaalenle, tōn kō p̄é ne nfáa má. Pi ye ne nkp̄o ró n lalē, amá ápi ye p̄ee ró k̄o. ¹⁰ Pi ye n lalē piké tiróp̄o caaise, amá lin p̄ee mes̄ere ró láarú. Api ye re tō píwek̄oó le, amá t̄o p̄ee pisoi meyã memá waise. Te ári líka má, in kō ne t̄o m̄pá yo má. ¹¹ N̄ó pirósáne Korēnti pikó, ani k̄o te tō n̄ó símisile ari kp̄áiiise re tō n̄ó lalē ne kefa keše. ¹² Ari sirófa n̄ó pesí, n̄ó n̄osinéfa ró pesí. ¹³ L̄ē nnya kam nní n̄ó símisi yare sinépipi. N̄óké kō n̄osinéfa meróco ripérése.

Kirisi pikó piké p̄epe ápi Kirisi ne kefa n tenelē ne pim̄ecire tō

¹⁴ N̄ó ne p̄epe ápi Kirisi ne kefa n tenelē áni kape ye ripéne, ái kō p̄ee re li ye l̄ē tipéne. Iye ke lis̄one ne likópe ai yé fe ai péne? Iye ke metéi ne kuḡmaha aku ye ripéne? ¹⁵ Iye ke Kirisi ne Setani api yé fe api kóm̄eine? Yo yee yé fe ai uyee Kirisi ne kefa n tenelē ne uyee úu Kirisi ne kefa n tenelē péne? ¹⁶ Yo ke Ulééca keyo ne piléé kenyoónse ake pénelē? T̄o ne Ulééca yee nfáa n te keyo le, yare ke Ulééca ricuruu uu m̄i maa re:

Né kam am p̄ikec̄ope n we t̄o ne p̄ē t̄on s̄one.

Ne s̄onti ké Piuleecaa, p̄ē piké kō panse pinésoi.

¹⁷ Ulééca uu kō kp̄a re:

L̄ē nnya ani mpuri sanē pikó p̄ē kec̄ope le, ani iyaa n we.

Ani kapε ne líkperinkpekáo líka rikó, nééké pεε nó yósi.

18 Ké pεε nóunésáa, nóóké pεε pinéηmáne ne pinékpére.

Né Upiima nnaηε nnéi ute, née lē ma.

7

1 Pinésáne kecire, tó lē ke Uléécaá uu mí maá re u yé wa te. Lē nnya, tóké mēwai kópe mee ye ipiηε ne rikíη n caai hεεε. Tóké n ηmóópúlē, irósoi iké n kpáiiilē tən n̄sone Uléécaá wuru.

Lelee ye Póoli mpóonaε n he

2 Ani kapε nósinéfa né pesí! Ari úka líka caai. Ari úka riwárarase, ári kó úka líkó yósi tóké n te. ³ Ai akópe kam nó pálē nnya kam lē símisi. Yare kam pimáa mí masí, mpá lin nfáa née lin nkpo, tó nó lalε meyíkíyiki. ⁴ Ne ne ripóó nó láárúle meyá. Nóniéco ye rikókári né wele n̄sone. Nó ye nnécóη nnéi kémee rinékíη niηukusele ai pεε meyá né n láárú.

⁵ Hái karí ne Masetuwaani ketē kémee n tuipo, ári mēwénte yē. Iwε nnyí ncɔpuri kari kei yē. Tó ne picɔ picéηaankεε ye mpí, iwame ye kó nnyí kerófa-i. ⁶ Amá Uléécaá yèè pē apóo nyεε n caailē ikari rikpásele. Uyεε tíyεε ke Tiiti mekame amε ikari tó rikpáse. ⁷ Ai umekame ηmane mee ikari né rikpáse, amá kuu kó né n símisi lē kani kó uyē ikari rinkpáse ye kó ikari né rikpáse. U ró símisi re lelee n wa ye nó ricóηle hái non la nóké piyéne né rikpá, non kó kenécáá tɔpu. Lelee tíyεε kai meyánsei né larisi.

⁸ Mpá rítelé tē kamí pεε nó n wóipo tin nóanépóo n caaise, ám nkpeni ne ri tēni. Ne nyule re rítelé tē ne pεε kumúηε kunyine-i nóanépóo caaisele, amá

am nkáripì nē rì tēni. ⁹ Li nkpéni né láárúle. Ai rē kam nóanépóò n caaise nnya, amá kē nónnépóòcaai nn n t́yese ani mēfine conse nnya. Uléécaá yēe pēé la rē nóanépóò aké lē caai. Ai pēe nkpéni mēse wai rē ári líka nó caai. ¹⁰ Mpóòcaai mēe Uléécaá kēmēe n léeri yèè mēyíkíyiki t́yesele usoi uu mēfine conse, Uléécaá uu uriyu lólu. Ári mmē tēni. Amá mpóòcaai mēe ketē nté líkó kēmēe n léeri yèè nē nkpó kale. ¹¹ Tinétélé yē nóanépóò caaisele yare kē Uléécaá uu ní la: Ani ripáí kuláa píima kpē kai nkpéni nó ní wa. Ani yē kani nkpéni níla m má rē nóké lisòne n waii? Ani yē kani nkpéni nē nóanékópe piyámne n yóòne? Ani yē nómenéwai kópe men nkpéni nó cóñlèe? Ani yē nòn nkpéni riwure máa? Ani yē nòn nkpéni mēyíkíyiki wéési nóké piyéne né rikpáa? Ani yē kani nkpéni n ñmóópúlèe? Ani yē kani nkpéni ní la nóké uwaikópekóò kutu ripasaa? Nò linnéí wale aní nē nyíse rē áni nsímé mmē kēmēe líka caai.

¹² Ai uyēe akópe n wa nēe uyē kapi akópe n wa nnya kē nēe rítélé wóí. Amá nē lalē nóké ncée yē nóké Uléécaá inipēe-i nyíse rē nò kerópire nyenule. ¹³ Lē nnya kē nómenéwai amē ikari tó rikpáse.

Ai nkíññiñe ñmanē kaí nē ripá. Kē Tiiti uu nókenémēe nē mpóònare n yisimē rē nò nónnénéí ukumíri pesēmē nnya, li ró láárúle ái nē kusa. ¹⁴ Nē ukēyu-i nó pakarele, áni isei né lukeise. Tò yē meséere aseí nó símisile, ai kò nkpéni nyíse rē nē alari mále kē Tiiti keyu-i nókenécáá rikókòri n wai. ¹⁵ Kumúnjé kpe-i kē Tiiti uú pēe nókenémēe ní we, nò pēe u waiselēnle, ani kò kusáne u yósu rísòne. U yē likēcáá léisele uu nó n la ai tósu kuú pēe nó ní la. ¹⁶ Li né niñule rē nē fe am yē m̀pá yo kēmēe nē ripóò nó larisi.

8

Nfanare kémee pihe

¹ Pimárecō, tō la tókē lē ke Uléecaa uú ne Masetuwaani-pō uicápine kefa n fénne nó símisi.

² Li pēe ncōh píima kémee pi tanle aí ne pi peikee hái. Mpá ke íwe íí peé ne pi n tōhaalē, piakih ye

peé ninule, api peé ne nfanare he. ³ Ne ne inénípee yenle re nípá úye yee meyéne mese lē kuu kuhēe ní

we he, hái api fáause piricuruu mela kémee. ⁴ Pi pēe tó ricōhle re tókē ncée pi he pē piké kō pilikó he

piké ne Uléecaa písoi pēe Yerusalem-pō ní we lémpō.

⁵ Pi wale ai tósu lē karí pēe m músu. Pimecire kapi mefoí Upíima pa, api kō limemáá pimecire ró pa

Uléecaa mela kémee. ⁶ Lē nnya kari Tiiti pise re uké nókenémee hapō uké lé liké ne kétō tu yare kuú pēe

níla pikēi pē n kóraane mecō. ⁷ Nō pimámá le Uléecaa likó nnéi kémee. Nō nfatene mále nōn kō nsímé nyu,

nō kō Uléecaa likó picére masile, áni kō siká má. Nō kō níla ró nyíselenle. Lē nnya, ani kō mewai sōne

mmé kémee nólinékó ne nfanare he.

⁸ Ai re isé inyine kam nó pālē te ani i ritiki nnya kam lē símisi. Lē ke picō api nní ní ημόópúlē nnya

kamí la nóóké kō ncée yē nōké nyíse re nō mesei níla mále. ⁹ Nórínécúruu ye nyule lē ke Urópíima Yeesu

Kirisi uú ne kefa nó n fénne. U pēe umámá le, uu nó nnya umecire waise úwekōs re uké uíwe ne ritiki

uké ne nó waise pimámá nnya.

¹⁰ Lē nnya, ne la ké nkpéni nnékó nó maa ítōhō nnyí nsímé kémee. Lēle yé pikēi nó wa. Nōo yemi

pifóí ítōhō nnyí kemúnjé wa, nóo kō yemi mefoí nóinékó pa yare kani yé ní fe. ¹¹ Lē nnya, ani nkpéni

pikēi pē wa nísonē ne kétō-pō yare kani yé ní fe ani wai

ne kefa kese yare kaní pēe n kóraane meḥo. ¹² Usoi yèè un ne kefa kese n he, pi ye uihēe iyē yōsile n̄sone. Aai lē kári m má kapi ró písei.

¹³ Ai re nōké nómēnécīre íwe tā nōké ne picō lē. Li pise re nó ne pē kani nní n̄ lēni nōké kucō m má.

¹⁴ Líka ái itunje nnyí kēmēe nó párlē. Nō mále n̄n picō fe. Nó fe ani pē kai m párlē lēni. Lin kō piyei n ka lin nó rimpárá, pē pin m má, api kō nó lēni. Lelēe yé tíyese ani nónnénéí mmú n sá. ¹⁵ Yare kai Nléécaasimé ritelē-i n wólaalē te:

Pēpēe meyá n kóoi ápi líka picō sahai,
líka ái kō pēpēe nkáripī n kóoi ripárá.

Tiiti ne upisencō kecáá nstmé

¹⁶ Ne Uléécaā pakare re u n̄m̄sópú mmē kaní pēe nōkenécáá m má ncō Tiiti kēmēe wa nnya. ¹⁷ Tō u maā re uké nōkenémēé hapō uu n̄murei. Uricuruu ye pēe rihóle n̄sone re uké nōkenémēé hapō. ¹⁸ U ne urókó use yēe Nsímé Kēcīre n yóólē pin Uléécaā icápine nnéi kēmēe u waiselē kari tum. ¹⁹ Ai kō kpá re icápine iyēe u lese uké ró sárū tōké ne nfanare pikēi mpí pēe nní arónípe-i n̄ we kecáá m pállē. Lelēe yé Upíima meyoopi lese ai nyíse ai kō lē kari n̄la m má tōké ne picō n lēni lese ai nyíse.

²⁰ Ari la unyine uké fe uké ró kési re ári ítōhō píima nnyí kapi nní arónípe-i n wa kecáá n̄sone pállē. ²¹ Ai Upíima keyu-i n̄mane, amá ne pisoī siyu-i karí la tōké wa yare kai m pise.

²² Tō kō urómárecō use pi ritikisele. Tō mēpehē kulúí kēmēe u peenle ari yénu re úu siká má. Uu kusa kō nképēni ne ripōó nó láárú. Li kō nképēni ikari piheē u rikpásēle re uké nó lē. ²³ In Tiiti, uyē ne unésencō le un kō nōkenémēé unékeicō. Pimárecō

picō pēe u n tíkile pṑ́ nē Uléécaā icápine pitumē le. Pēe keisilē rē piké nē Kirisi ríyu waise. ²⁴ Ani pi nyíse rē nō meýíkíyiki níla mále, písoi piké pēé nē Uléécaā icápine-i yé́ tē nō mesei níla mále, api kō ceru rē nē alari mále ké nōkenécáá rikókōri n wai.

9

Lē kapí nē pimárecō pēe Yerusalem-pō ní we n lénine

¹ Ai nkpáni pise rē ké ítōhō kani yé nē Uléécaā pikó Yerusalem-pō ní ha kecáá nnyine nó wói. ² Nē yé tē li nórínécúruu ripóō wale rē nōké pi lémpō. Lē nnya kam Masetuwaani pikó kémēē nōkenécáá rikókōri wa am pi maa rē pimárecō pēe Akayii keteni-i ní we ye hái yemi-me pimécire picápine máálenle rē piké tōhō. Nópínēnmóópú ye tíyesele pimeyā apí n la piké tōhō. ³ Mpá nē lē, pimárecō mpí kam nōkenémēē tumpō nōké meýíkíyiki nómenécíre n cápine yare kam mí ma nnya. Nē nsímé mmú kémēē nōkenécáá rikókōri wale. Am la liké wa rē méwoo ye mē. ⁴ Insá lē, tó nē Masetuwaani pikó tōn n hapō, nōnsá kahane nómenécíre n cápine, isei yé ró li rē tō nē méwoo ripóō nó larisi nnya. Isei ye kō nṑ́ ticuruu lenē. ⁵ Lē nnya kamí musí rē li nyam tē ké pimárecō pē tīnmóópúse piké nē kekpréé né wa piké ha ítōhō iyē kani mí maa rē nó nē kefa keše pa kecáá m paílē. Ké nē n tuiṑō, pin linnéi nyóonsente api yekei. Kei kai yé pēe nyíse rē kefa keše kaní nē tōhō, áni kefa kémēē tēni.

⁶ Ani n nyu rē úye un nkáripí n lukesi, nkáripí kuu ye kpasi. Úye un meýá n lukesi, meýá kuu ye kpasi. ⁷ Li pise rē mpá úye uké nē uripōō hē yare kuu urikiṅ-i n wa. Úu kape ukēfa-i n tēni, ái kape kō nē

ήνανε. Li we re uyee ye ne mpóonare n he ke Uléécaá uú la. ⁸ Uléécaá yé fe uu nḗpá yo mpuri nó he, líka ái yé pēe píkai nó ripárí, ani kō nḗpá yo meḡá m má nōn ne mēwai sōne wai. ⁹ Lē kai Nléécaasimé ritelé-i wólaalē te:

U ye ukēfa nnéi ne píwekōó lisōne wale, meséere ke unfanare nḗ we, ḗn ye tene. ¹⁰ Uléécaá yee ye ipuri ulame he uu lukesi uu kō iluke u he uu le. U yé kō nḗ lē kai nó m pise he, uu kō tíyese ai meḡá wai nónnéfanare pikēi pōō ne n taálē. ¹¹ U yé tíyese ani nḗpá píyēi m má ani ye ne meséere n nyíselē te nō nfanare pikēi piwai lalē. Písoi meḡā yé pēe nólinéheehēe kani pi m pásii nnya Uléécaá pōōnese. ¹² Lelēe pi m párlē kani lē pi pa. Ái Uléécaá písoi ḡmanē ke nfanare pikēi mpí api yóriye. Pi kō tíyesele písoi meḡā pin Uléécaá pōōnesente hái. ¹³ Nómenéwai mmé ye mēwai kecire le hái. Me yé tíyese písoi meḡā api Uléécaá ríyu waise, kani n nyíselē te nō Kirisi Nsímé Kecire ḗsōne tikilenle nnya. Nō ye kō nólinékó kpísile nó ne Uléécaá písoi pēe Yerusalem-i ḗ we ne picō nnéi ani hōōne. ¹⁴ Kapi n yé te Uléécaá ye meḡánsei kēfa ne nó fénnēle nnya, pi yé nókenécáá keyóme yáási api kō nó n la. ¹⁵ Tóké Uléécaá pōōnese kuú ne lisōne lēe ái licō m má nó ḗ he nnya.

10

Pōoli ye upikēi mēwee kecáá simisi

¹ Néē Pōoli, né kapi n tee re ne ye nen nókenékúrí n we am nóinénípeē n wuru, nen ketaa-pō n we,

am nó n senkke, ne la ké rinécúruu ne Kirisi nnare ne umewai sone ritiki ké ne nó pise re: ² Ani kape tíye, nen kumúné kúye-i nókenéméé n hapo ké nó senkke. Ne la re nen ha n hapo, ké pepere m músu re kesoimuné karí ne pirókei wai ne kényu papisi. ³ Tò pepe mesei sisoipipi le, amá ai kesoimuné atopi acó kari tōpu. ⁴ Ai sisoipipi itōpilū ke tōo ne arótōpi wai, amá itōpilū yee m páápú in Ulééca-i léeri karí ne tōpu. I ye fele ii Ulééca pilaarō imele láuli. Iyē kari ye ne sinóometahai pepirente. ⁵ Iyē kari ye kō ne lē nnéi lee ríyu n wéési, lin limécire síkalē lin ne ncée tápaalē te písoi ápi kape Ulééca céri pepirente. Tò ye písoi simúné cópiile, ari tíyese api Kirisi m pakarelē. ⁶ Tò merócire picápine masile tóké pipakareciré kutu ripasa, nen píyei m pakare ne kétō-pō.

⁷ Ani mpá yo mewee ripaí. In te nókenécōpe unyine ye yē te u mesei Kirisi ukó le, uké céri re tó ne kō umecó Kirisi pikó le. ⁸ Mpá nen rínanē mmē ke Upíima uu né n he ne rikókōri piwai nkáripí n tōnse, isei ii né wainē. Li we re u ró n hele re tóké ne nó lē nóké ne Ulééca ncee kémee papisi. Ai pikópe kari nó la. ⁹ Am la liké n we yare ne ne anétele nó náraasentele. ¹⁰ Pinyine ye símaankee re né Pōoli atelé kam ye n wói nsímé ye mpape ne itisi tōsile, amá nen pikekúrí n we, am pansē unárei nnénóosimé rín kō péé mulú. ¹¹ Uyee nní lē n símisi uké nse kō rísone re: Lē kari ketaa-pō ní we tōn ne arótélé wólū, ne lē kari ye ha nókenékúrí ní we tōn wai ye sále.

¹² Ari káipi tó ne pepere ápi ye pimécire nnyáā n yekei tóké n sá, ári kō la tóké merócire ne pi múnēisene. Pi pikemúné cire mále kapí ne

pimēcire m músu, pin kei pǎllē pin ne pimēcire picō mún̄eisenē. Pi pin̄iri lē. ¹³ In t̄o, ári méwoo rikók̄ori wai liké ha ne sitō sinyine rifaau. Ke Uléécau uu nókenémēē pikēi ró n forii, u p̄isitō ró nyísele. Seseē kerómún̄é kari n kp̄isine. ¹⁴ Nō kei kari yé ne pirók̄ei n tu kémēé wele. Lē nnya kari p̄ifoí nókenémēé ne Kirisi Nsímé n háp̄o, ári pikēi ke Uléécau uu ró n forii ketō rifaau. ¹⁵ T̄ó, ári picō pikēi kapi nókenémēē n wa ne méwoo rikók̄ori wai. T̄ó ne músule ricuruu re n̄onnéfatenē yé meýá wa, t̄o kō fe ari keisi ai lē t̄osu ái ne k̄eyu n sí. Amá ári yé wa liké pikēi p̄ē ke Uléécau uu ró n forii sitō rifaau. ¹⁶ Limemáá kari yé p̄ee fe arí ha sitē sēē ne ketaa nó n̄ we kémēé Nsímé Kēcire yóó. Ari la t̄oké ayu nye-i ke picō api pipikēi n wa kēmēē keisi t̄oké p̄ee pipikēi kapi piwai m̄ masí nnya rikók̄ori n wai.

¹⁷ Uye un n la uké umēcire ritaáse, uké lē ke Up̄íima uu n wa nnya umēcire ritaáse. ¹⁸ Li we re ái nkó yēē umēcire m pakarente yēē Up̄íima kēmēē ríyu má, amá nkó ke Up̄íima uu m pakarente yēē ríyu má.

11

P̄oali ne p̄ep̄ee n k̄traase re pi pitumē lē

¹ Hóí pinékó! Ani n kahari aní ne né kóm, m̄pá nen n wai yare isoh̄o kam t̄ori. Ani ne né n kahari. ² Ne nókenécáá iláarō yēē Uléécau kēmēē n léeri waille. Nō we yare ukp̄ere yēē úu utisi n nyu un kō kp̄áiiilē kam utisi use kóló n̄ félei. Utisi uyēē nní Kirisi n̄maa. ³ Amá iwamē ye né wele re nókenémún̄é yé caai ani Kirisi ne ketaa wai, ani kēfa kesē ne pitiki u yá yare ke iwáa ii Efa kemún̄é ne mesoh̄o n caai mecō. ⁴ Ai líka nnya kam lē ma. Uye yèè un n ka,

un Yeesu nsímé nó rin-yóó, nípá linsá mmē kari nó rin-yóó, un kò nfáasone nnyine nsímé nó n símisi, nípá linsá Nfáasone kani ní yóó, née un Nsímé Kεcire nnyine nó rin-yóó, nípá linsá mmē kani ní yóó, li ye ne nó risále ani mese ne mese ηmurei.

⁵ Am pakare re pisoi pē kani nní n nyáni re pitume píima ye linyine né fe. ⁶ In n la, ám nkpéni usíményuwe píima unyine, amá Uléécaá menyuwe áme né párilē. Mπά píyei ne nípá yo kέμεε kari tíyεε ani lē ceru. ⁷ Ne Kirisi Nsímé Kεcire nó riyóóle ám ihéé íka pise. Ne menécíre ricepisele ké ne n fe ké nó rinááse nnya. Akópe kam pεε lē waa? ⁸ Kam pεε nókenémεε n keisi, Uléécaá icápine icó yeε pεε né héele. Né fe am te iyē kam yáái aní ne nó léni. ⁹ Kumúné kpe-i kam pεε nókenémεε ní we, íwe ye pεε né lonle, amá ám nó úka líka pise. Yeesu pikó pεε Masetuwaani-pò n léeme ye péé ne leleε m párilē né kale. Am péé la ké nó n nyikilē yare ncóni. Ne keweesi, ám kò la ké nó n nyikilē. ¹⁰ Kirisi nsímései mee kenémεε ní we kam la ké ne nó símisi re: Úka úu yé fe uké Akayii ketē nnéi kecáá lirikókori né kpu! ¹¹ Yare ám nó la nnya kam lē símisi née íye? Aí lē! Uléécaá ricurruu ye nyánile re ne nó lalé!

¹² Lē kam nkpéni nní n wai kam yé ne piwai n ηmóópúlē, pεpεε icée n wéési piké ne rikókori n wai re tó ne pē pikéi ye pise le ápi kapε lincee n yé nnya. ¹³ Lipite pē ápi pitume yíkíyiki. Pi pikeikó le pεε n kίraase pin wai yare pi Kirisi pitume le. ¹⁴ Lē ái nkpáni lisáηa linyine! Setani ricurruu yèè ripólóle uu kίraase re u metéi uleecaatumε yíkíyiki le. ¹⁵ Lē ái nkpáni lisáηa linyine re upikeikó piké ripóló piké kίraase re pi Uléécaá aseí ute pikeikó le. Amá lē ke

piliwaiwai ai ye ne kētō rí kpu lee sōnti liké ne pi tene.

Pḗoli iwē kuu itumē pikei kémēē n li

¹⁶ Ké kō pimáa nó rikpá re úka úu kapē né n nyáni yare ne usōhōtore le. Néē nōn lē né n nyáni, ani mese ηmurei ké lē n we nééké kō ne lē nnya nkáripī rikókōri n wai. ¹⁷ In n la lē kam nní rí la ké maa ái lē ke Upiima uú la. Li né we yare ké rikókōri wa nnya kam lē símisi yare usōhōtore. ¹⁸ Lē ke pīsoi meýā api nní kesoiமுஜé ne rikókōri n wai nnya ke néē kō la ké rikókōri wa. ¹⁹ Nórínécúruu nōn kō ne mewéésēsōhō má, amá nō ye kō pēē piníri ne n kaharile. ²⁰ Nō ye n kaharile api ilási nó tini api nólínékó le, api nólínékó nó yósu, api kecáá nó nyániē api sipese nó túúni. ²¹ Li isei né wele ké ne rí maa re tō rináriē mále.

Mpá ne lē, ne nkpéni símisile yare usōhōtore re lē ke picō apí ne rikókōri n wai ke néē kō fene ké ne rikókōri wa. ²² Nénte lipite pēē Pi-Epiree le néēn kō U-Epiree? Nénte pi Isirayēeli pikó lē néēn kō Isirayēeli ukó? Nénte pi Apiraham pipirē le néēn kō Apiraham kepirē? ²³ Nénte pi Kirisi pikeikó le? Ké nkpéni símisi yare li né panselenle: Né ne Kirisi ukéikó le nen pi fe. Li we re ne keisile am pi feriyē. Pi mesére akpanii né waille ai pi feriyē. Ne ipépi yenle rísōne am pi feriyē, am kō meýíkíyiki mesére nkpō heirente. ²⁴ Mēpehē menupū ke Pisui fi api né káii. Mese áme we afēena kapi ye nmpá mékaii méye kémēē iséi né súúkke. ²⁵ Mēpehē metaani ke Rōm pikó apí ne nséi né káii. Mese kapi apare né tapisi re ké kpu. Metaani ke míni ame kuróninōi rimí, am míni-i tone ketúnjé ne kesine nnéi. ²⁶ Ne inécée kului kémēē ikói ne míni ne piyaa ne pinéyucō Pisui fi ne mpuri sane pikó nnya nkpō heirentele. Ne ayu ne acesi kecōpe

nkpò heirentele, am kò mínimaa kέmεε ne pepεe n kparálē te Kirisi kapi t́kilē anipe-i nkpò heirente. ²⁷ Ne pikai pape-pape wale am kò íwe píima yenu. Meséere ke nn̄oni rín ye né tu, nkũ ne nn̄ire nn̄ né wai, am ye an̄oo paasi ám la, nnyiyε nn̄ né loni am ilũ paa ké tã. ²⁸ Ne kò m̀pá keyáa kέye Uléecaa icápine nn̄éi kecáa músule. Am nkpáni la ké nn̄écōh̄ mm̄ p̄́ tin̄oo maa. ²⁹ Uye un tinárii rinyine m má, né ne kò pansela unárii. Uye un akópe n wa, li ye rinépoo caaisela.

³⁰ Lin n we re usoi uké rikókari wa, tinénárii ke née ne rikókari waine. ³¹ Upíima Yeesu usaa Uléecaa ye nyule re ám kiraase. Uyεε m̀pá píyεi ipakare te. ³² Kam̄ pεε Tamaasi kuyu-i ní we, uyóopi píima Aretasi ye pεε unyine kuyu iwéése tinle, uyē uu pεε pisoi kuyu sipoo-i tápaase re piké né t́. ³³ Amá pinyine api né kp̄́si api menéere menyine-i wai apí ne mm̄ele kupole kepire-mē súisepo am̄ ne uanipe-i ηm̄éherεε.

12

Pòoli meylene ne usiláré

¹ Li pise re ké rikókari n wai, amá rikókari ári kò pεε nyam̄. Amá ne nkpéni lalε ké menéyene ne siláré ke Upíima uu né ní nyíse nkó símisi. ² Ne Kirisi upiretiki unyine nyule. Ihm̄ kefi ne ina ye nnyí ke Uléecaa uu u n kpiipò uú ne keyómecaa-pò ripóh̄o táánũ kέmεε ukékurí sí. Am nyu un uisoipih̄e nnyí kέmεε we née úu ikeméé we, amá Uléecaa ηmanε yεε nyu. ³⁻⁴ Ne pεε nyule ηmaa re li usoi uyē kp̄́ipole aí ne keyómecaa-pò Uléecaa kekúrí sí, amá ne kò kpáne re ám nyu un uisoipih̄e nnyí kέmεε we née

úu ikeméé we, amá Uléécaá ημανε γεε nyu. Kelō ke-i kuú pεε awahanəə anyine kō kái usoi ncée n he re uké fe uké símisi. ⁵ Né fe am liute uyē mpuri nnya rikókəri wai. Amá in tinécúruu ηmaa, in n la tinénárei kecáá kam n nyu nnya kam yé fe am tikókəri wai. ⁶ Nen pεé n la ké rikókəri wa, úka úu yé fe uké re isəhə kam tóri. Asei kam pεé ne ri waine. Amá ne menécíre múflenle. Am la unyine uké kenécáá kemújé kenyine wa kee lē ke písoi api kenécáá n nyáni née kapi n kómει n fe.

⁷ Am kapε ne lipíima lē ke Upíima uu né n nyíse nnya rikókəri n wai nnya ke itói inyine ii inépiηe-i we. Setani utume unyine γεε né fápii re ám kapε ne rikókəri n fulaalē nnya. ⁸ Mεpehē metaani kam Upíima pise re uké itói iyē né lese ⁹ uu pεε né pese re: Kεfa kam ne pó n fénnelē ye ne pó piyele. Tipónárei kémεε kam ye nnénaηe nyíse. Lē nnya, né tinénárei nnya rikókəri wa Kirisi nnaηe nké ne kenémεε n nyíselē. ¹⁰ Lē nnya, tinénárei ne alé kéméé kam ní we ne íwe ne piwéékuse ne mpóəcaai kam Kirisi nnya n yénaalē ye né láárúle. Li we re ne ye nen tinárei m má kam pεε meníηe páápú.

Lelee Korēnti pikó kéméé Pəəli nfasimé n tanaalē

¹¹ Ne nkpéni símisile yare usəhətorε, amá nóo tíyεse kam lē wai. Nóo yé pεε meníηe kenécáá n̄səne símisi. Mpá nensá líka n tu, pē kani nni n nyáni re pitume píima ápi líka né fe. ¹² Kumújé kpe-i kam pεε nókenémεε pinékei n wai, nə pεε nnéniηe n̄pá ncōη ní-ye kémεε ne mewaisaηa ne mewai píima yenle. Lelee nyíse re ne utume le. ¹³ Yo kecíre ke Uléécaá icápine icə ii yé ai nó pári? Insá kám líka

νό m pise re ani ne né lé. In lee ni, ani nnécaai mmē né sárei!

¹⁴ Ne kō menécíre picápine masile ké metáánū nókenéméé hapō. Nen kō n hapō ám nó pisenē re ani né lé. Ai nólinékó kamí la, amá nórinécúruu kamí la. Asei kecáá, ái sipipi see ye cápínente asi písáa ne píni yekei, amá písáa ne píni pēe ye cápínente api pisipipi yekei. ¹⁵ Né né rinéπόō ne nókenécáá menémá caai am kō rinécúruu kpísi am nókenécáá he, ái yé né ricón. Lē nnya, nó nkáripí né n la re ne meýánsei nó la nnya?

¹⁶ Nórinécúruu ye nkpéni yé te ám nó úka pise re uké né lé. Unyine yé kō fe uu re ne uyaaluke le, mesōhō kam nó pínei amí ne nó fe am menípee le. ¹⁷ Néē pē kam nókenémēe n tumpō unyine kamí ne ritiki amí ne nólinékó yósu amí n te? ¹⁸ Ne Tiiti riñmóópusele re uké nókenéméé hapō, am kō u ne urómárecō ucō uyē tumpō. Nó fe ani re Tiiti ye nólinékó yósilē uú n tee? Yare ái kemúnjé kесе ke tó ne uyē arí ne keisi tōn kō ncée nse tikilē néē? ¹⁹ In n la, hái mekke-me kani nkpéni músu re alari kari nókenémēe wéési. Ai nkpáni lē. Tó ne Kirisi kupénecō kémēe kari Uléécaá keyu-i símisi. Pimárecō, tō lē nnéi wai re nōké ne Uléécaá ncee kémēe papisi nnya. ²⁰ Ai líka nnya kam lē wai. Ne wuru re né ha nó leepō áni we yare kamí pēe ní la, nóō kō yenu re ám we yare kaní pēe ní la. Ne wuru re pitele ne kufatoi ne kuwói ne íkenene ne alé ne iwóhó ne píyuwélāa ne méwoo méwoo piwai yé nókenécōpe n we. ²¹ Ne kō wuru re ké ne m pēepō, Uléécaá yé ha nóinénípee-i isei piwaise né rikpá. Nópinékó meýā pēe ne mewai kópe ní nōjlē

yaɾe kaɾi pɛɛ n wai yé ha tíyɛsɛ am ténɪ háɪ. Api kahanɛ pimɛkɛɾinkɛwai nɛ pimɛsɛicirɛwai kaɾi pɛɛ n wai kɛɾirɛ rintɔ.

13

Icélaa tɔrɔɔ nɛ iyáhaa

¹ Metáánũ kam nní nókenémɛɛ sónɛɾɔ. Li wɔlaalɛ tɛ píseérakɔ́ piké yɛ pité nées pitaani tu api kelɛnɛ usoi akóɾɛ pa. ² Pɛɛɛ pɛɛ mɛkɛɛ akóɾɛ n wa nɛ picɔ nnéi kaɾí nɛ máne. Am nɛni nókenémɛɛ wɛ amá lɛ kaɾí pɛɛ mɛnéhapɛ lírũ kémɛɛ nó n símisi kam kɔ nkɾéni písímé nó kɾálɛ tɛ nɛn ha kɔ nókenémɛɛ m pɛɛɾɔ, am nó úka nnári wainɛ. ³ Nɔ lalɛ nɔké yé tɛ Kírɪsɪ yɛɛ kɛnémɛɛ wɛ un nɛ símisi nées yo? Nó kɔ yɛ. Kírɪsɪ úu nókenémɛɛ rináɾɛi má, u unnaɾɛ nyísɛlɛnɛ. ⁴ Mɛsɛi yɛ mɛ rɛ u pɛɛ rináɾɛi máɛ apí nɛ kunapéékɔ́ kɛcáá u kari. Amá Uléécáa nnaɾɛ kuú nɛ nkɾéni nfáa má. Tó nɛ kɔ ukupénɛcɔ kémɛɛ rináɾɛi máɛ. Amá nó kam ani yénu rɛ tó nɛ kɔ Uléécáa nnaɾɛ nnya tó nɛ uyɛ kupénɛcɔ kémɛɛ nfáa yɛ. ⁵ Ani nórɪnécúruu nómɛnécíɾɛ ripaí ani yénu rɛ nfatɛnɛ yɛ nókenémɛɛ wɛɛ? Ani yɛ tɛ Yeesu Kírɪsɪ yɛ nókenémɛɛ wɛɛ? Nées nɔ ripailɛ áni yɛ tɛ nɔ nfatɛnɛ má? ⁶ Amá nɛ músu yaɾɛ nó kam ani yénu rɛ tó ári nfatɛnɛ paalɛ. ⁷ Tɔ yɛ Uléécáa nɛ nó wɛɛ rɛ áni kapɛ akóɾɛ áka mpuri piwai rikpá. Ai lɛ kaɾí la táké nɛ nyíɛ rɛ tɔ alari máɛ, amá tɔ la rɛ nɔké yɛ fɛ nɔké mɛwai sɔnɛ wa, mpá nɔn m músu rɛ tó ári líka fɛ táké wa. ⁸ Ari rínaɾɛ ríka má táké nɛ nsímései tápisi rɛ rín kapɛ leemɛ. Lirókó yɛɛ táké wa nsímései nké léemɛ. ⁹ Tɔ yɛ tɔn tináɾɛi m má, nóɔn rínaɾɛ m má, li yɛ ró n láárúɛ. Lɛ kari Uléécáa m písɛi yɛɛ rɛ uké

tíyese nǎké nfatene kέméé m pelu. ¹⁰ Lē nnya kám nní nόkenékúrí ní we, kam te kέ mēncire rítelé nό wóipǎ, nen píyeyi nόkenéméé n tuiipǎ, ám kapε ne nό ní senkkeε nnya. Upiima ye nόkenécáá rínanje né hele re kέ nό n ημόópúselē nǎn ne kέyu sí. Uu rínanje né he re kέ ne nό ritékéé.

¹¹ Kεtume kai lē wa, pimáρεε! Liké nό n láárú nǎn ne pipele ημόópúlē. Ani ikari n kpariisene nǎn kǎ rinó rise má. Ani ne nórinépó n we. Uléécaá yee ríla m má uu ye akíη niηukuse uké nόkenémee n we.

¹² Ani nόmenécǎpecire ripirane ani memáρεε yáhaane.

Uléécaá pikó nnéi ye nό yáási.

¹³ Upiima Yeesu Kirisi uké ípεelée nό nyíse. Uléécaá uké ríla nό nyíse. Nfáasǎne nké kǎ nόnnénéí kέméé n we nké nό ripénese.

Nkomine Fal Ritɛlé Sola New Testament

copyright © 2010 UEEB/SIM au Benin

Language: Sola (Miyobe)

Translation by: SIM International

Sola, Nkomine Fal Ritɛlé

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

xxix

1bac8ff9-a7c9-52ef-bb5e-7155dd6ba1a1